

שווית הרמב"ם סימן ששה ד"ה תשובה + עי'

שאלת למדנו רבינו ראוון נשא להא באלאנסדרייה וכותב לה מאוחר מה דינרין מצרימים והוא בת גזולי אלאנדרייה. אחר יהודה לו בן ובהתו ימי קרוב לשישה חדשים אירע בין קרוביו אשתו מחלוקת ונשבע בפני עצדים חשוב לא תהיה אשתו אם לא שתניח עד שתשוחל מהמאחר שלוש דינרים וכונתו בזו נצת קרוביו אשתו. וכאשר שמעו בזו קרוביו אשתו חרה להם למאוד אך יגער המאוחר מבלי היהות לה חטא בזו ולהם זה לכלה נדולה ומגנוו אותה מלהות הדבר הזה ובא לפני ב"ד והודיעו שלא יוכל להכריחו על כהה. והיה שם מי שלמדו לבקש ממנו לכת עמו לא"י לדור שם והוא לא תסכים בזו להניח אנשי מוגאנון וזו תחסר המאוחר שללה ותעשה רצונו ועשה כהה + איים עלייה בזו+ ובא לפני ב"ד וטعن לפניו את הטענה הזאת והשיבו אם לא יהיה בדרך סכנה או דבר מעכבר ההליכה מהויבת האשא בהילכה בארץ ישראל והזרה שם ואם לא נטרצתה בזו תצא מבלי כתובה. וסמך על המשנה + כתובות ק"י ב'+ הכל מעlein לא"י וכמי תיר +תוספות כתובות פ"ב, גמי שם, / כתובות ק"ר+/ והוא אומר לעלות והוא אמרת שלא לעלות כופין אותה לעלות ואם לאו תצא אלא כתובה. ועכבה תביעתו על אשתו וכאשר שמעו זה גוזל הקלה חרה בעיניהם על כך באמרים מכאן ואילך כל מי שישנא אשתו וירצה לגרשה מבלי כתובה עיליל עלייה את הטענה הזאת והיה זו לטבה לרשות חות הנשים מבעליהם. תורינו הדרכנו הקוזזה העל זה פקפק או לחזור בזו למנהג המדינה ומה מחויב בזו כפי חכמו המופלאה ושכח כפוא.

תשובה + עי' היישות פיג' הייט' והמפורסים אצלינו אשר ראיינו בתוי דין זנין ב' במערב כך הוא שמהרמים בשם כל מי שעשה זה בדרך עלייה על אשתו זולתי לכת להתריך בא"י לא זולת זה ועינה בעל אמר ואיז יכrichtו האשא לכת עמו או תצא מבלי כתובה כהה ראיינו אוטם עושים. אמןם + עי' הי' סנהדרין פ"ד ח"ג+ מה שאני וואה ובו אני מודח הוא זה אשר אומר לך ובו ראיו להורות כל מי שיודע ביאור אמרו צדק תרדוף וביאור אמרו לא תשא שמע שוא ומה שיוצא מדבריהם אין לך מה שעינין רואות +ב"ב קל"א אי' וש"ג+ הוא כך. אי זה איש בקש לעלות לא"י והוא מוחזק בנסיבות ולא היה בינו ובין אשתו מריבה בשום פנים אז נחייב אשתו לעלות עמו לא"י ואם יחרsr אחד מהתנאים הללו אין לדzon עליה לעלות עמו +ע"כ ב"ס' יד אהרן, תוס' פ"ג+. ואמנם השועל הקטן המלמד את הטענה הזאת והדومة לה הוא מוחזק ידי עברי עבירה ומשית יד עם רשע וזה כי כל מי שմבקש עלילות להפטיר מחייב בו כמו כובש שכיר שכיר והוא העשיך כמו הגולן. ואין הבדל אצלי בין מיISM שמתעבד בשכיר לאחרית הויים ואח"כ יבקש עליו לעילות דברים להפטירו שכירותו ובין מי שעשה עם אשתו כהה לשנתנית לו המאוחר שללה ולכנן מה שלמדתנו הטוריה בעין יהודה עם הקדשה באומת הנה שלחתי הגדי זהה וגוי וזה המעשה היה מותר אצלם +ה' אישות פ"א ה"א וה"ד+ קודם נתינת התורה כי שכר הקדשה באוטם זמן היה אצלם כדי המאוחר של האשא בזמן זה +ע"מ"ז ח"ג סי' מ"ט, תוס' פ"ג+. ואמנם הווקל על רוב בני אדם לצער נשותיהם לפטרם מכתובותם וראוי להשמר מזה העון ולמנוע הפולעים אותו שבור רשות ורעה והצלו עשוק מיד ותחלים י' ט"ז+. וכ恬ב משה.

שווית מצ אלייזו חלק יא מדורן על מסכת כתובות ד"ה ומועד ערבה

מועד ערבה ווקורתה של מצוה גדולה זאת של ישוב ארץ ישראל משתתקף לנו גם מהמשנה האחורונה של מסכתין, דרואים אנו ששרה חי המשפחה הישראלית והמשך קיומן במצוות גדולה זאת, ופסקה אומה, דהכל מעlein לארץ ישראל ואין הכל מוציאין, הכל מעlein לירושלים ואין הכל מוציאין, אחד האנשים ואחד הנשים. ובריריתא דגמי הובא עליה: ת"ר הוא אומר לעלות והוא אמרת שלא לעלות כופין אותה לעלות ואם לא תצא בלא כתובה, היא אומרת לעלות והוא אמר שלא לצאת לצתת ואם לאו תצא בלא כתובה, הוא אומר לצתת והיא אומרת לצתת וזה אמר שלא לצאת מופיע אותה שלא לצתת ואם לאו יוציא ויתן כתובה.

וכל זה הוא מפני שכאמר העליה לארץ ישראל, ובויתר הישיבה בירושלים, מביאה את האדם היהודי במוקדם או במאוחר לדי עליות וחנויות גדולות לעלות בהר ד' ולקיים במקום קדשו. שזהו סוד חי האשא היהודי - כפרט וכככל - עלי האדמות.

ויפה את אשר ראיינו להח"ס ז"ל עה"ת (מהדו"ג) פ' יתרו, שכותב לפרש הפסוק של יובא יתרו חותן משה ובניו ואשטו אל משה אל המדבר אשר הוא חונה שם הר האלקים דרי"ל, דע"פ' שמן הדין צריך הבעל לדoor במקומות שאשטו חונה שם, אבל הוא חוליק בtwo למקומות אשר הוא חונה שם, והטעם, מפני שהוא הר האלקים והוי ליה בכל הכל מעlein לא"י, ומכח"כ להר האלקים ע"ש. וראי' מזה להאמור בדבוריו לעיל שזהו בעצם גם הכוונה העומקה של דין דין דהכל מעlein לא"י, מפני שם הר - האלקים, וסגולת רוממותה של א"י ותכלית הישיבה בה הוא עברך, כדי לזכות להתהלך לפני א' בארצות החיים היא אוירא דאי' שחמי - נשמות אויראה. ונעבור לדבר בחלק ההלכה שbove.

רמב"ם הלכות עבדים פרק ח הילכה ט

עבד שאמר לעלות לארץ ישראל מפני את רבו לעלות עמו או ימכור אותו למי שעילוחו לשם, רצה האדון לצתת לחוץ לא"י ימול להוציא את עבדו עד שירצה, ודין זה בכל זמן אפילו בזמן זהה שהארץ ביד עמו".